

ANOTHER PART OF THE FOREST

Patuak ez ditu Hubbardtarrak begiko

BEGOÑA DEL TESO

Beraien aurretik ez gizakirik ez gizakien asmakizunik existitu ez zirela sinestun huts eta hutsalak direnek filmen prekuetak gaur egungo zinemagintzaren kontua direla uste eta aldarrikatzen dute, istorio berriak asmatzeko gaitasuna galdu dugula oihuka, oihuka aienetan. Auskalo non, auskalo noiz galdu ere galde-tuz. Erantzunik aurkitu barik

Beste hamaikak oker daudela badakigu. Ederki asko gainera. Zineman beti izan dira prekuetak, sekuelak eta atalez atal ikusten ziren, diren, pelikulak. Frogarik eskatzen badizuete, gonbida itzazue fedebako horiek, geroxeago (1959an) Rock Hudsonen eta Doris Dayen *Pillow Talk* sinatuko zuen Michael Gordonek elegantziaz eta jakinduriaraz bideraturiko 1948ko *Anothe Part of The Forest* hau ikustera. Hemen, William Wylerren *Little Foxes*-en gertatuko den tragedia aurreikusten dugu, hemen, argi eta garbi uzten du gidoiak Hubbardtarren malezia aspalditik zetorrela; hemen Patuak zergatik jo zuen horren gupidagabe Reginarekin, Oscarrekin, Benekin

PARK CIRCUS/UNIVERSAL

azaltzen da. Hemen, gaiztakeriak belaunaldiak zeharkatzen duen bizitzeko eta bizitzan jokatzeko modu bat, gaitza genetiko bat, agian, dela antzematen dugu.

Lilian Hellmanek biak idatzi zituen. Antzerkirako. Hau 1946an,

Little Foxes, berriz, 1939an. Bietan Hubbardtarrak protagonistak. Baina hemen ezagutzen ez genituen Marcus eta Lavinia senar-emazteak agertzen dira. Regina, Oscar eta Benen aita eta ama dira. Laviniak penetan emango du film osoa behin batean

sakon maite zuen gizona munstroa bilakatu delako. Diru gosez, botere egarritz, azpikerietan pasa du bizitza osoa inoren aurrean errukior agertu gabe. Negozio zikin-zikinetan ibili da beti, jaio zen pobreziatik eskapatu nahian. Ez du berriro ere inor bere gainean izango. Estatu Batuetako Gerra Zibilean, bando batekin eta bestearekin egin zituen negozioak. Gazte fin pila hil ziren berak, ahalik eta mozkin handiagoak buruan beti, bultzaturiko segadetan...

Herriak ezinbestekoak zituzten produktuekin (gatza esaterako) maltzur jokatzan zuen, prezioak bere nahieran igoz...

Nolako zura, halako ezpala. Bai seme biek bai alabak *Little Foxes*-en aitaren krudelkeria gaindituko dute. Hemen, berdintzen dira hasiak...

Frederich Marchek antzeztan du Marcus Hubbard eta bizitza errealean emazte zuen Florence Eldridge antzerki aktore finak Lavinia gaisoarena egiten du. Bukaera aldera erreibindikatzen du bere burua. Altu, ozen, prestu, lehendiziko aldiz beldurra ez duela aldarrikatuz. Patuak ederki daki, askotan, nor zigortu, nor laztandu.

Anothe Part of the Forest zuzendu zuen Michael Gordon McCarthy senatorearen *Sorgin Ehizaren* biktime-tako bat izan zen. Kostata bueltatu zen antzerkia a eta pelikulak egitera, bere kasuan Patuak gaizki eta oker jokatu zuela, nork ukatuko?

Askos sinesgaitzagoa filmaren gidoia sortu zuen Valdimir Poznerren biografia. Judua zen, sustraiak Errusian edukita, frantziarra zen nazionalitatez. Aita Rosa Luxemburgoren taldekidea izan zen eta bera, Vladimir, komunista, Alderdikoa. Hitlerrek Alemaniako herri kasik osoaren nahia bereganatu bezain pronto hasi zen Polzner ihes egin nahi zutenak laguntzen. Arrisku handian zela Europar, Estatu Batuetarako bidea hartu eta batek daki nola, Hollywoodera iritsi, Gaurko pelikulare-naz gai, Robert Siodmaren *Dark Mirror*-ren gidoia idatzi zuen eta Oskarretarako izendatua suertatu. Berarekin Patuak asko arriskatu zuen... beti.

Hori zen garai hartako Hollywoodeko giroa, iheslariak errefuxiatuek, zigortuek gizaki ankerren kontra egiten zuten kameraz eta lumaz. Gora Lavinia. Biba, noizbehinka bada ere, atrebituen eta zuzenen alde jokatzan duen Patuak.

THE WESTERNER

Mendebaldetik harago

ALBERTO BARANDIARAN

Izan zen garai bat non western-etan gizon gaiztoak eta emakume ahulak eta bake-epaile mozkorrak eta sheriff ustelak elkarren ondoan bizi ziren mendebalde zabaleko herri apartatu eta izenik gabekoetan, hautsezta-tuak denak, zikin eta nekatuak, behi deslaiek eta zaldi bizkorrek lagun. Toki bat non justiziaren eta gizatasunaren arrastorik ez zegoen, non, beti, bakero zangarrak azkar asko ateratzen zuen errebolbera edozein mehatxuren aurrean eta non gizonak kolpe zarta galanta ematen zizkioten elkarri eta barandatik behera tabernako zoruraino erortzen ziren, zer eta gaizki edo desgaraiz esandako esaldi batengatik, ez beste ezergatik.

Denok hazi ginen western horiekin. Denok ikusi ditugu, udako arratsalde aspergarrietan.

Western horiek zinema klasikoaren osagarri guztiak dituzte-eta: paisaia urrun eta basamortukoak; trama sinple eta, era berean, unibertsa; akzio asko; pertsonaien egoeren nola-halako garapena; amaiera zoriontsua, beti. Alde horretatik, *The Westerner* (kanpotarra) filmak hori guztia

badu. Eta, hala ere, desberdina da. Batez ere, gidoia desberdina duelako.

Zaila da esaten gidoia ezkutuan idatzi zuen gidoilari baten marka non antzeman daitekeen. Hauxe baita kasua. Lillian Hellmanek parte hartu zuen William Wylerrek zuzendutako film honen gidoian, baina kreditu ofizial guztietan Niven Busch eta Jo Swerling ageri dira gidoilari gisa. Eta, dela gidoiaren hasierako etapetan bakarrik egon zelako, dela benetako gidoilarien lana gainbegiratu baino ez eta bere izena ez sartzearabaki zutelako, dela, Wylerren beraren adiskidea izanda, honek laguntza zehatza eskatu ziolako gidoia tajutzeko, nahiz eta kredituetan gero azaldu ez zen, bada arrazoi horiek guztiak gorabehera, Hellmanen izena kredituetan azaltzen ez bada ere, *The Westerner* filmean badira beste film askotan emakume honek utzi zuen gizatasun eta ikuspegi etiko eta humanoaren arrastoak.

Film honek herri oso baten bilakara kontatzen baitu. Edo, hobeto esanda: herri batean galduta bizi den giza talde oso baten bilakaera. Epaile mozkor eta gizagabe baten agintepean egotetik, etorkizun bat ameste-

PARK CIRCUS/SAMUEL GOLDWYN JR. FAMILY TRUST

ra; errifleen eta lurjabe handien menpe eta beldur egotetik, norbere lanetik, bere lurretatik eta bere azientatik bizitzeara posible den proiektu berri bat susmatzera.

Zuzendariak eta gidoilariak ez zuten erraza izango. *The Westerner* estreinatu aurreko urtean, John Ford zuzendariaren Stagecoach (Zalgardia) western klasikoetan klasikoena, maisulana, iritsi zen pantailetara, mendebaldeko lurralde urrunetan girotutako filmen ikonografia eraberritu eta estiloa bera film se-

rio eta eraginkorren kategoriara igo zuena. Zaila zen hark markatutako bidetik aldentzea (gaizto eta onen arteko lehia; John Wayne protagonista indartsu eta arketipikoa; akzioaren bortitza; paisaiaren iruditeria tipikoa), eta, egia esanda, Wylller ez zen asko aldendu. Alderdi horretatik begiruta, film hau western tipiko-tipiko da, aipatu elementu guztiak baititu, baina era berean desberdina da, eta hor dute zuzendariak eta gidoilariak meritu handiena: Gary Cooperren begirada atsegin eta goxoak zeri-

kusi gutxi du John Wayneren maskulinitate zatar eta altiboarekin; filmaren herri xumeak ez ditu zalgoridi bateko bidaide askotarikoen arteko hartu emanek eskain dezaketan gidoilariarentzako aukera sortarako atea eskaintzen; pertsonaien jokoa askoz murriztagoa da. *The Westerner* lanak ezin dio itzalik egin Stagecoach maisulanari. Eta, hala ere, harantzago joateko asmoak egiten du ezberdin. Mendebaldetik harago aukera badaudela azpimarratu nahiko balu bezala.